

Motion till riksdagen 2013/14:A373

av **Jan-Olof Larsson m.fl. (S)**

En starkare arbetsmarknad i Västsverige

Förslag till riksdagsbeslut

1. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om behovet av insatser för att skapa fler jobb i Västsverige.
2. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att förbättra villkoren för alla som arbetar.

Motivering

Under senare delen av 2012 drog en kraftig konjunkturnedgång in över Västsverige, vilket innebar ett ökat antal varsel. Sammanlagt mellan 18 000 och 19 000 personer i Västra Götaland, Värmland och Halland drabbades. När lågkonjunkturen nu pågått i fem år, är behovet av en politik för full sysselsättning viktigare än någonsin.

Sverige har klarat sig sämre än jämförbara länder i EU. Arbetslösheten i Sverige ökade i april 2013 till 448 000 personer: 8,7 procent av arbetskraften. Enligt Eurostat ligger Sverige på 12:e plats bland EUs länder: långt efter Österrike, Nederländerna och Tyskland, men också efter Danmark och Storbritannien. Det är ett misslyckande.

Ambitionen måste nu vara att Sverige ska tillbaka till toppen: mellan 2014 och 2020 ska antalet människor som arbetar och antalet arbetade timmar i ekonomin öka så mycket att vi når lägst arbetslöshet i EU. Vägen fram till detta mål går via en politik för full sysselsättning där investeringar i människors kunskap och kompetens, en aktiv näringspolitik och en politik för omställning är bärande element. Det är en politisk inriktning som Västsverige behöver för att stå starkt även i framtiden.

Fel! Okänt namn

Arbetsmarknadsläget i Västsverige

Det avmattade konjunkturläget har fått genomslag i arbetslöshetsstatistiken. Arbetslösa och i program med aktivitetsstöd (16–64 år), augusti 2013.

	Riket	Västra Götaland	Halland	Värmland
Arbetslösa totalt	394 756	64 644	9 619	11 347
Öppet arbetslösa	221 156	36 704	5 352	5 648
I program med aktivitetsstöd	173 600	27 940	4 267	5 699
Jobb- och utvecklingsgarantin	96 224	15 842	2 274	2 781
därav i fas 3	33 711	6 231	844	1 049

Källa: Arbetsförmedlingen.

Förbättra omställningsförsäkringen

2007 ändrade regeringen flera av villkoren för att få ersättning från arbetslöshetsförsäkringen, som i ett slag blev dyrare, sämre och svårare att kvalificera sig till. Samtidigt som medlemsavgifterna höjdes dramatiskt sänktes ersättningen. Nära en halv miljon löntagare valde bort arbetslöshetsförsäkringen genom att lämna medlemskapet eller avstå från att bli medlemmar i a-kassorna. Många uppfyllde inte längre kraven för att kvalificera sig till ersättning. Nu har visserligen regeringen krupit till korset och tänker jämna ut avgifterna igen men skadan är skedd. Många människor lider av detta idag.

Allt fler arbetslösa i Västsverige får inte del av omställningsförsäkringen. Av totalt nästan 78 600 arbetslösa, deltidsarbetslösa och tillfälligt timanställda i Västra Götaland, saknade 42 600 a-kassegrundad ersättning. I Halland var motsvarande siffror 12 600 arbetslösa totalt och 6 600 utan a-kassegrundad ersättning och i Värmland 15 300 respektive 7 800 utan a-kassegrundad ersättning.

Samtidigt som färre får a-kassegrundad ersättning, tvingas fler nu leva på ekonomiskt bistånd (socialbidrag) från kommunerna i Västsverige. 15 200 individer tvingades leva på ekonomiskt bistånd på grund av arbetslöshet i maj 2013. (11 868 i Västra Götaland, 1 256 i Halland och 2 094 i Värmland.) Ersättningsnivåerna och taket i arbetslöshetsförsäkringarna måste höjas och medlemsavgifterna i a-kassan jämnas ut.

Bättre matchning – slut rekryteringsgapet

Matchningen fungerar inte på arbetsmarknaden. Trots att över 80 000 är arbetslösa i Västsverige, har företag och andra arbetsgivare svårt att hitta den kompetens de söker. Arbetsförmedlingen har mellan åren 2007–2011 skickat tillbaka miljarder till statskassan – trots att antalet arbetslösa ökat kraftigt under samma period. Arbetsförmedlingen behöver frihet att använda resurserna där de gör bäst nytta. Därför bör regelstyrningen minska och förmedlingen i stället tydligare styra mot och följa upp resultatet – om männi-

skor kommer i arbete eller inte. Att tvinga arbetsökande att leva på successivt sänkt ersättning för att till sist hänvisas till gratisarbete leder inte till jobb utan till fattigdom. Vi vill lägga ned fas 3 och erbjuda de som har sökt jobb länge subventionerade anställningar, utbildning eller effektiva matchningsinsatser. Inrätta extratjänster i välfärden och den ideella sektorn. Dessa tjänster skulle inte bara ge långtidsarbetslösa som idag tvingas fördriva tiden i fas 3 meningsfull och riktig arbetslivserfarenhet, utan också åtgärda brister i välfärden.

Nya vägar till arbetslivet för unga

Unga har drabbats särskilt hårt av konjunkturläget. Enligt Arbetsförmedlingens statistik har ungdomsarbetslösheten i Västsverige ökat till att omfatta 26 396 personer.

Att vara arbetslös som ung kan få långsiktigt negativa effekter. Den som blir arbetslös direkt efter gymnasiet löper högre risk att bli fast i arbetslöshet de följande tio åren än andra. Just därför är det viktigt att ungdomar som blivit arbetslösa erbjuds insatser från första dagen i arbetslöshet. Senast inom 90 dagar ska den som är ung och arbetslös erbjudas ett jobb eller en utbildning. Det kan också vara en kombination av utbildning och jobb som leder till anställning. Unga som saknar gymnasieexamen är överrepresenterade bland arbetslösa. Därför ska den som saknar gymnasieexamen erbjudas en utbildningsplan som leder till en sådan. Det kan då handla om heltidsstudier, lärlingsutbildning eller studier som varvas med jobb eller yrkespraktik. Den som inte följer utbildningsplanen får ingen ersättning. Samhället ska kliva in och bereda vägen för jobb inom områden där arbetsmarknadens parter slutit yrkesintroduktionsavtal – avtal som innebär att unga kan arbeta och lära sig yrket samtidigt. Unga arbetslösa som är i behov av insatser ska kunna få det från första dagen i arbetslöshet, istället för att tvingas vänta tills de varit arbetslösa tillräckligt länge.

Alla som arbetar behöver bättre villkor och fler arbetskamrater

Arbetslivet förändras ständigt. Generellt gäller att efterfrågan på arbetskraft utan gymnasial utbildning fortsätter att minska samtidigt som efterfrågan på högre och/eller specialiserad kompetens förväntas öka. Inom EU räknar man med att fram till år 2020 kommer antalet arbetstillfällen för högutbildade att öka med 16 miljoner, medan antalet arbetstillfällen för lågutbildade kommer att minska med cirka 12 miljoner. Därför krävs hög kvalitet och hög ambitionsnivå när det gäller utbildning och kompetensutveckling.

Dessa förändringar innebär att det finns stora vinster att göra för samhället i stort och för enskilda arbetsgivare genom offensiva arbetsmiljösatsningar. En hållbar arbetsmiljö innebär att fler kan jobba längre och att viktigt kompe-

Fel! Okänt namn på

tens tas tillvara. Ett hållbart arbetsliv ger dessutom högre livsinkomster för individen.

Ska kvinnor få jämställda villkor måste dels en medveten satsning på kvinnors löner göras, dels volymen i den offentliga sektorn bli större. Kvinnor tjänar 3,6 miljoner mindre än män under ett arbetsliv. Idag slutar dessutom kvinnor arbeta eller går ner på deltid för att de inte längre litar på att omsorgen om deras gamla och sjuka anhöriga fungerar. Bygg ut barn- och äldreomsorgen så att fler, framför allt kvinnor, får chansen att arbeta och att därmed belastningen på de redan arbetande kvinnorna minskar.

Ett arbetsliv där människor trivs, har möjligheter till inflytande över sin arbetssituation och kan utvecklas i jobbet, är en avgörande del av den kunskapsbaserade ekonomi och den värdeburna tillväxt som vi vill se för Sverige. Fler anställda i privat och offentlig sektor behövs för att uppnå målen med arbetsmiljön. Politiska beslut krävs i det sammanhanget och ska välfärden vara så bra som alla vill så måste fler personer ges möjlighet att arbeta där. Marknaden löser inte det problemet utan det krävs att det offentliga Sverige fattar rätt beslut och använder skattepengar till denna inriktning.

Stockholm den 30 september 2013

Jan-Olof Larsson (S)

Adnan Dibrani (S)

Lars Mejern Larsson (S)

Phia Andersson (S)

Urban Ahlin (S)

Gunilla Svantorp (S)

Peter Johnsson (S)

Shadiye Heydari (S)